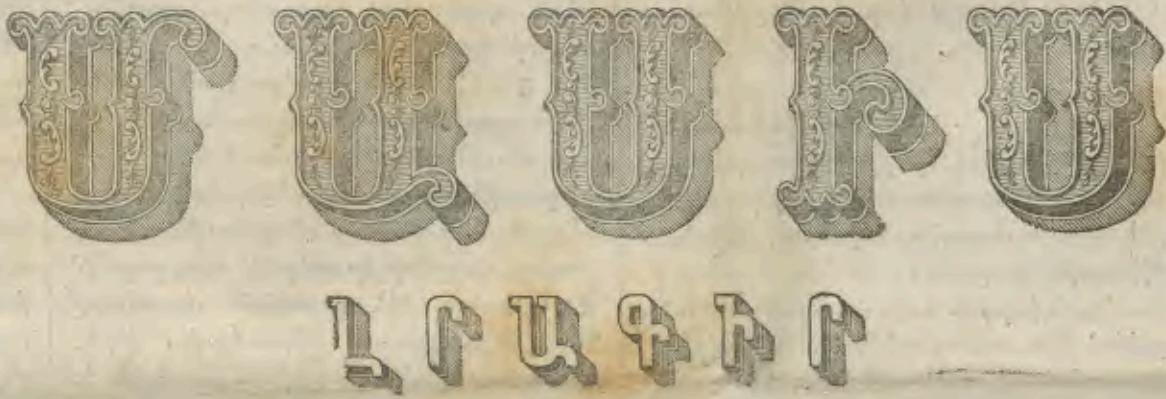

Տարեկան գինն է 140 դր. 75
Վեցամսեայ ,, 75 ,,
Մեկ ամսուցու մը տողին 5 դր. 10 կ. է
Ստորագրութիւնները կանխիկ են:
Տարեկան գինը անմիջապէս ամսուց 1 ր.
էւ 1 ր. կը սկսի:

Դուրս երբայիք լրագրութեան համար
ծախքը առնալիս վրայ է:
Լրագրութեան վերաբերեալ նամակ կամ որ
եւ ինչ գրութիւն խմբագրին պիտի
ուղարկուի. եւ ասանց նամակը ծախ-
քը խրկուի վրայ է:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԳՈՒԹՅՈՒՆ 27 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Վարդիական Մանկիկ-ժողովրդային դպրոցի ծանուցանելով թէ Վ. Վարդիական կայսր ընդ ու կայսրուհին սեպտեմբերի վերջերը Պարսկի բաղնիքներէն Պարսկ պիտի դառնան և անկէջ անմիջապէս Վարդիական քաղաքին իրենց թաղաւորներէն ընդունելու, որ լատ. հոգ. 6ին հոն պիտի գտնուին:

Յիշեալ լրագրողը կը ծանուցանէ նաեւ թէ նոյն թուականին ուրիշ թաղաւորական այցելութիւն մ'ալ պիտի ըլլայ. այն է Վարդիական թաղաւորին այցելութիւնը, որ ինչպէս արդէն ծանուցուած էր՝ Վարդիական քաղաքը և Վ. Վարդիական կայսրը հետ տեսնուելու դիմումներով ընդունուին:

Բրուսիոյ թաղաւորներ Վարդիական կայսր ընդունելու այցելութիւնը Վարդիական լրագրողը ուշադրութիւնը պատած է: Եւ մենք ալ քաղաքական դիմումներ կը նշխարեն անոր մէջ: Վարդիական լրագրողը Վարդիական քաղաքի անհանգիստ աչքով մը կը նային Բրուսիոյ և Վարդիական տեսութեանց այս մտերմական յարաբերութիւններուն: որ կրնայ կարծեօք կրնայ վնասակար հետեւանքներ ունենալ Եւստիոյ Վարդիականի մէջ ունեցած շահույթը, որոնք միշտ հակառակ են Բրուսիոյ վասն ինչ որ Վարդիականի մէջ Բրուսիոյ մեծութեան ու զօրութեանը նպաստուող է, Եւստիոյ վնաս ու նուազութիւնն է: Ուստի պէտք է որ Վարդիականի այցման կազմութիւնն անխախտ և անշարժ մնայ, և Եւստիոյ ու Բրուսիոյ տեսութեանց Վարդիականի մէջ ունեցած դիրքն ալ նոյնպէս անխախտ և անփոփոխ մնայ, որպէս զի երկու տեսութիւնները անշարժութեան մէջ մնալով՝ միմեկեւոր հաշտ մնան իրարու հետ մինչև յաւիտեան:

Եւստիոյ թերթերուն միտքն անհանգիստ ընդ կապիւններուն վրայ դադարաւ մը տալու համար արժան կը հաւանքէր անոնց գլխաւորներէն մէկուն (աւստրիական Վալդի լրագրին) հետեւեալ խօսքերը թարգմանել:

«Վարդիականի մէջ մարդիկ պակաս չեն, որոնք Վ. Վարդիականի մէջ իրենց մէջ խաղաղութեան խաղը Բրուսիոյ Վալդի լրագրին ալ խաղցունեն տարւոյ յոգնաբերութիւնն ունին: Պրուսիոյ մէջ ցաւ մը պիտի գտնուի թէ որ Եւստիոյ լրագրին և Վարդիական քաղաքները Վարդիականի մէջ անցնին՝ ապա պայմանաւ որ Համաձայնութեան թաղաւորութիւնն ու Պրուսիոյ գլխաւորութիւնն ալ Բրուսիոյ ձեռքը անցնին:

«Եւստիոյ լրագրին համարձակելու յայտնի ըսելու, բայց շատերուն մտքն կանգնի: Ուրախ պիտի ըլլան թէ որ Վարդիական ալ իր Վալդիական ու Վարդիական անկէջ մը պիտի լինի իրենց փոքրիկ Վարդիական անկէջն, ինչպէս որ մեր Վալդիական անկէջն:

Ճառներն ալ պատրաստ են աժան գնով իրենց Պոնտիական ու Սելեւկիական Վարդիականի եղբայրները վաճառելու, միայն թէ իրենց փոքրիկ տեսութիւններ ըլլան ու առաջին դերը խաղան:

«Բայց Վարդիականի հոգը շատ յարմարութիւն չունի ասանկ դադարներ ընդունելու, և այսօրուան օրս կառավարող թաղաւորը անշուշտ վերջինը պիտի ըլլայ թէ որ այսպիսի խորհուրդներ կարենան ներկայացուիլ իրեն: Բայց միւս կողմանէ չկրնար հաւատարմիչ որ այս այցելութիւնը լոյս քաղաքացիութեան մը մտքը եղած ըլլայ:

«Պատենի մէջ եղած տեսակցութիւնն ալ լոյս դրոշմներ մը համար էր. ուստի կը պարտաւորինք ենթադրելու թէ այս անգամ ալ այն ժամանակի միտումներ կան: Եւստիոյ թաղաւորները կրնան ընդունալ չեղեցաւ մտածուած գործողութիւններուն, այս անգամ նորէն փորձ պիտի ըլլայ դիւրացնելու: Վարդիական կառավարութիւնը կը ջանայ իր քաղաքական գաղափարներուն շրջանակին մէջ քաջիկ ձգել Վարդիական, Վարդիական մէջ տիրող տեսակ մը դադար փորձելու պարգիւ անոր աչքին, և Բրուսիոյ թաղաւորական տանն ու Վարդիականի տիրող իշխանական տուններուն մէջ՝ եթէ ոչ իշխանութիւն՝ գտնէ պատմութիւն ձգել: Եւստիոյ միայն կարելի է գործը Բրուսիոյ մէջ հասած կէտին հասցունել: Եւստիոյ համար է որ Վարդիականի մէջ ամենուն աչքը դէպ ի Վարդիական դարձած է այսմիջոցս...»

«Եւստիոյ թերթերուն մէջ ծանուցելով թէ իրենց կառավարելու միտմանը Վալդիական անխախտութեան հետ համաձայնեցնելու նպատակաւ եղած կամ ըլլալիք առաջարկութիւններու խօսք կայ եւրոպական լրագրող մէջ, և այն առաջարկութեանց ինչ ըլլալիք Վարդիականի ինտերեսներուն լրագրող ծանուցելով իրեն հաւատարմի աղբիւրներէ քաղուած:

Յիշեալ նիւթին վրայ Վարդիական մէջ տեսողական մ'ալ հրատարակուեցաւ այս օրերս՝ «Ս. Վարդիական անխախտութեան համար Բրուսիոյ թաղաւորներ տրուած ապահովութիւնները» վերնագրով: Եւստիոյ տեսողական խօսքերը թէպէտ պաշտօնական չեն, բայց տուած տեղեկութիւնները պաշտօնական աղբիւրէն առնուած համարուելուն անպատեհ չ'էր ընդ աւարտ հետեւեալ համարածը խաղաղութեան լոյս դնել:

«Պատենի աշխարհական իշխանութիւնը որ անցեալ դարերուն մէջ Ս. Վարդիական անխախտութիւնը ապահովեցնելու դիմումը սահմանուած է, հիմա իր ներպատակին չկրնալ պատասխանելուն համար կը վերնայ:

«Պատենի անձնական ապահովութիւնը Բրուսիոյ Վ. թաղաւորին որդիական անկէջութեանը յանձնուած, և Ս. Վարդիական անխախտութիւնն ալ տեսութեանց երաշխաւորութեանը ներքեւ պրուսիական է:

«Պատենի անձնական և անձնապարտութիւնն է, ինչպէս նաեւ Ս. Վարդիական անհամարներ:

«Ներկեցեալ դաւաճանները և Սուրբ Պետրոսի ժամանակութիւնը կաշմոք երկիրները, ժողովրդաց բաղձնապէս ու քրեական համեմատ Բրուսիոյ թաղաւորութեան հետ միացած են:

«Հոգ» Բրուսիոյ մայրաքաղաքը՝ քահանայապետութեան աթոռ կը մնայ:

«Նորին սրբազնութիւնը քահանայապետական իշխանութիւնը պիտի վերջէ մինչև հիմա վայելած ամեն յաջողութիւնը պահելով:

«Վալդիական ըզր գտնուող բոլոր տեսութեանց դեպքանները, նոյնպէս Վալդիական տեսութեանց ըզր ունեցած բոլոր դեպքանները իրենց դեպքանական բոլոր արտօնութիւններն ու իրաւունքները ասկէ ետքն ալ պիտի վայելեն:

«Պատեն իր հաւատարմութեան ժողովը, ապաշխարողապետութիւնը (վերապահեալ մեղքերէ արձակելու պաշտօնատարութիւն) և իր դիւանատունը պիտի պահէ:

«Պատենի սեփականութիւններն ու պաշտօնները թէ՛ քաղաքին մէջները և թէ՛ գեղերը գտնուածները՝ ամեն կերպ տուրքէ, իրաւաւորութենէ և խուզարկութենէ ազատ պիտի մնան:

«Ս. Պետրոսի երկրեցիկն ու հրապարակը և Վ. Վարդիական պաշտօն իր բոլոր յարակիցներով Ս. Վալդիական և անոր յաջորդներուն սեփականութիւնն են:

«Ս. Վարդիական իր հին տեսութեան երկիրներուն տուրքերէն տառապարկ մը պիտի ընդունի: հետեւաբար... Ֆրանսիոյ միտմանը իրաւունքը կ'ապահովուի:

«Եւստիոյ տեսութիւն իր ունեցած կաթոլիկ ժողովրդեան թոյնն համեմատութեամբ որոշեալ գումարի եկամուտ կամ տուրք մը Ս. Վարդիական պիտի տայ, «Եւստիոյ Ս. Պետրոսի» անունով:

«Պատեն պիտի աղաչուի որ իր կարգինները գտնաւոր աղբերէ ընտրէ, ամեն մէկուն մէջ գտնուած կաթոլիկ ժողովրդաց թոյնն համեմատութեամբ:

«Եւստիոյ մէկ աղբ իր մէջէն ընտրուած ամեն մէկ կարգինալ տարեկան... Ֆրանսիոյ տուրք պիտի վճարէ:

«Եւստիոյ մէկ լեզու կամ կաթոլիկ աղբ որոշեալ թուով թիկնապահներ կամ պատուոյ գինուորներ պիտի ընտրէ Վալդիական, զորոնք Վալդիական գետնները կամ նուիրակները պիտի ընտրեն և ծախքերն ալ նոյն ազգին կողմէն պիտի հոգացուին:

«Ս. Վարդիական պարսկ մնացած ժամանակը Վալդիական պահապաններէն գտնուող ժողովուրդ և ուրիշ զօրք չպիտի մտնեն: Վալդիական թաղաւորութեան համար կարգինալ զաւորի ժողովը գումարուած փակարանին կամ պաշտօնին:

«Բրուսիոյ Վ. թաղաւորութեան իր անուամբը և թէ՛ զինքը ընտրող ազգին

անուամբը՝ առաջին Մտուածոյ և մարդկան խօսք կուտայ ամեն կառավարութեանց և ժողովրդաց՝ Վալդիական անձնական ապահովութիւնը պաշտպանելու, և Ս. Վարդիական կառավարելու անխախտութիւնը և անոր համար տրուած օրէնքներուն միջապանութեանը հսկելու:

Հոգի մէջ աւազակաց խուճերը զինուորելու և Վարդիական հոգը զինուոր ջանքերը կը շարունակեն: Թէպէտ միւս կողմանէ Հոգի դադարական զօրքերն ալ Վարդիական սահմանադրին հսկողութիւն կրնան և Հոգին զինուոր աւազակներուն Վարդիական հոգը մանկը կարգին: Եւստիոյ աւազակաց խուճի մը կ'ընկնին Վարդիականը սեպտ. 9՝ 21ին գիշերը Հոգի մօտ Վ. Երօյի բնութեան տեղը, և շատ զինք ու ստակ գտան անոնց ըզր:

Վարդիական Մանկիկ-ժողովրդային կը ծանուցանէ թէ Վարդիական և Տաճկաւորանի մէջ հաստատուած վերջին աւազակական դաշնադրութեան գործադրութիւնը յաւաքեալ 1862 տարուան մարտ ամսին մնացած է:

Վարդիական Մանկիկ-ժողովրդային կը ծանուցանէ թէ Վարդիական և Տաճկաւորանի մէջ հաստատուած վերջին աւազակական դաշնադրութեան գործադրութիւնը յաւաքեալ 1862 տարուան մարտ ամսին մնացած է:

Վարդիական Մանկիկ-ժողովրդային կը ծանուցանէ թէ Վարդիական և Տաճկաւորանի մէջ հաստատուած վերջին աւազակական դաշնադրութեան գործադրութիւնը յաւաքեալ 1862 տարուան մարտ ամսին մնացած է:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մայրաքաղաքին Պուրսիական Չարիկատուրի Վ. Եւստիոյ անուն լրագրողը՝ անցեալ շաբթու Վարդիական լրագրող վիճակին մէջ կաթոլիկութեան դարձող Պուրսիական քահանայի մը վրայ եղած սպառնութեան փորձը գոված և նոյն վիճակին մէջ գտնուողներուն դէմ նոյն ընթացքը բռնելու խառն տուած ըլլալով, Վ. Վարդիական առաջին ապաւորութիւն մը ըստացաւ:

Վարդիական լրագրողները կը ծանուցանեն թէ Վարդիական լրագրողը և Օսմանեան զօրաց մէջ սատակ կուտ մը՝ զինքն է, ուրուն մէջ երկու կողմանէ շատ մարդ մեռել է, բայց վերջապէս Վարդիական լրագրողները ետ քաշուելու ստիպուել են: Օսմանեան զօրաց կորուստներուն մէջ լիւրս փաշա մը և քանի ժողովրդական ծախքներ կան եղեր:

Եւստիոյ լրագրողները մինչև ո՞ր աստիճան ստոյգ ըլլալը հասկնալու համար՝ նոր և մանրամասն տեղեկութիւններու սպասել հարկ կը ըլլայ:

Պատմական սեպտ. 15՝ 27 թուով հետեւեալ կը ըլլին:

«Պատմական սեպտ. 15՝ 27 թուով հետեւեալ կը ըլլին:

վրայ յարձակեցան: Դռներ փաշան երկու
վ աշտ գործով Պիլեճիայի վայր քաղեց:
Ապստամբները երեք Տաճկի դեղ այ-
րեցին և 17 տաճկի սպանեցին, որոց
երկուքը կին, և 400 արջառ. քեցին տա-
րին:

« Թորեպիսեայի պահապան պորաց
հրաման եղաւ Պիլեճիայ երթալու:
Ապստամբները հինգ թնդանոթ տարին
Սուլթանին: Տաճկաց կողմէն մտա-
ւոր յարձակում մը կ'ապստուի: »

Սայրաքարաբիս անդրական Լը-
վէնթ Էրօրս լրագրին խօսքին նայելով,
նոր հաստատուելիք Տաճկաստանի Պան-
քան հետեւեալ պայմանները կը պարու-
նակէ:

1. Պանքային հին պայմանը՝ որ
թղթագրամներն ամբողջ վերնաթիւն երեք
ավա ետքը գործի սխալ էր, վերջած է,
և անոր անդը պայման դրուած է, որ կայ-
սերական կառավարութիւնը մինչև յա-
ռաջիկայ մարտ ամիսը պէտք եղածէն ա-
ւելի թղթագրամ չտարի հանէ:

2. Թղթագրամներն ետքէն հետ-
ընտել վերնաթիւն համար գաւառներէն
որչաքի մետաղեայ դրամ եկած է և պի-
տի դաշնէ՝ ամենն ալ Պանքային պիտի
յանձնուի:

3. Թղթագրամներուն բարձմանը
համար անուշկ մը պիտի սահմանուի: Են-
նստուկը յանձնաժողովին մը պիտի յանձ-
նուի: Պանքային անօրէններէն երկուքը
անարատաւ: յիշեալ յանձնաժողովին ան-
դամ պիտի ըլլան, և թղթագրամից
բարձմանը սահմանուած բոլոր դրամները
յիշեալ յանձնաժողովին ձեռքէն պիտի
անցնին:

4. Տարուէ տարի վերնաթիւն թղ-
թագրամից համար Պանքային քովսիտն
մը պիտի վճարուի:

5. Պանքային արտօնութիւն տոր-
ուած է յառաջիկայ մարտ ամսոյն վեր-
ջը իր դրամագրին կետովը գործի սխա-
լու, այսինքն հինգ հարիւր հազար լիւ-
րով: Ենացեալ հինգ հարիւր հազար լի-
րա դրամագրութիւն ալ դեկտեմբերին պի-
տի դրուի, և այսպէս մէկ միլիոն լիւրա
դրամագրութիւն ալ ամբողջամբարէն ետեւ
Պանքան պիտի սխալ Պանքիօթ հաներու:

Հիմա տեսնենք, կրճէ յիշեալ լրա-
պիրը, թէ այս պայմանները Լ. մարա-
սնուով Պանքայի անօրէնները պիտի
մոլորենի՞ն, կամ անոնք ընդունին՞: Բա-
ժանորդներն ալ պիտի ընդունին: Բայց
վերջիշեալ պայմանները Պանքային օգ-
տակար ըլլալով՝ կը յուսացուի որ կրն-
գունուին:

Կախնթայ թուով երեք միլիոն լի-
րայի փոխառութեան մը վրայ քանի մը
տեղեկութիւններ տալով ըսեր էինք թէ
անոր պայմանները ընտելու համար մայ-
րաքաղաքին մէջ յանձնաժողով մը սահ-
մանուեր էր: Այսօր թէ յիշեալ յանձ-
նաժողովը փոխառութեան պայմանները
անընդունելի գտած է, և այս մտք տե-
ղեկագիր մը տուեր է Բ. Գրան: Բայց
միւս կողմէն կը լսենք, թէ փոխառու-
թիւնը խոտաշարիւրը քանի մը նոր պայ-
մաններ առաջարկեր են, որոնք տեղու-
թեան դանձուն օգտակար կերևին, և
այս պատճառաւ փոխառութեան առա-
ջարկութիւնը ընդունուելուն յոյսերը
գէտ բողբոլին կորստած չեն:

Փարիզէն սեպտ. 14/26 թուով
Սիւննա լուր գալած է թէ Ս. Պօլսոյ
Գաղղիական նորոնարի գեապան Պ.
Սուլթիէ Մաքքիզ լատ. հակոտմ. 1 ին
Փարիզէն Սիւննա պիտի երթայ և իր
յաճախման նամակները կայսեր մատու-
ցանելէ ետեւ, նոյն ամսոյն վերջեր Ս.
Պօլսն պիտի գայ:

Երոտքին գործող պաշտօնատան օ-
տար լեզուաց թղթակցութեան դիւանին

անդամ Համամճեան մեծարգոյ Սարգիս
էֆենտին երկրորդ կարգի պաշտօնատար
անուանեցաւ:

Խապիւր Ս. Սիւրթոր Լիմանուէլ
թաղաւորը Սէն Սօրիսէ Լապարի կար-
գին առաջին պատուանշանը դրեցաւ: Թե-
ման մեծ ժողովին նախագահ Ս. սեմ.
Քեամիլ փաշային:

Նոյն կարգին երկրորդ պատուանշանը
դրեց՝ Երոտքին գործող պաշտօնէի խոր-
հրդական Ս. սեմ. Քապուլի էֆենտի-
ին և Դեադանաց ներկայացուցիչ Ս. սեմ.
Քեամիլ պէյին:

Երրորդ պատուանշանը դրեց՝
Լիմանթի էֆենտի պէյին և առաջին թարգ-
ման Լիւիֆի պէյին:

Չորրորդ պատուանշանը դրեց՝
Բ. Գրան պաշտօնատարներէն Աի-
ալի էֆենտին և Սալահէտին պէյին:

Հինգերորդ պատուանշանը դրեց՝
Բ. Գրան թարգմանատան դիւանին
երկրորդ անօրէն Սիւլթէյին, և անդամնե-
րէն Լիւսէր էֆենտին, Քիֆաթ պէյին,
Տառնան Յարութիւն էֆենտին, գեապա-
նաց ներկայացուցիչ օգնական Նուրի պէ-
յին, Օտար լեզուաց թղթակցութեան
դիւանին գլուխ Օտան Գրիգոր էֆեն-
տին և նոյն դիւանին անդամ Տիւֆի-
թաքի էֆենտին:

ԱՉԳԱՅԻՆ

Ինչպէս որ նախընթաց թուով ծա-
նուցեր էինք, Արծնական և Քաղաքա-
կան ժողովոյ երկրպագակեալ անդամնե-
րէն չորսական անձինք Բ. Գրան հրա-
մանաւը անցեալ հինգաւորի օրը արտա-
քին գործող պաշտօնէի խորհրդական
(Սիւլթէյն) Ս. սեմ. Քապուլի էֆեն-
տին տուել և Կորին վսեմութեան նա-
խագահութեամբ ժողով ըլլին վեճի նիւթ
եղած խնդրոց վրայ համաձայնելու և ազ-
գին մէջ ծագած ողբալի տարածայնու-
թեան վերնաթիւն միջոցները միարձա-
թեամբ խորհելու համար:

Եւս գովին դիտարարութեամբ յանձ-
նաժողովին յարդի անդամները վեճի նիւթ
եղած խնդիրները մէջ զննելով, երկար վիճա-
րանելէ ետեւ, վերջապէս փոխադարձ գի-
շումներ ընելով համաձայնութիւն են քանի մը
զխաւոր կէտերու վրայ, որ իմացանուս
նայելով հետեւեալներն են եղեր:

1. Ս. Արծնապէսի Պատրիարքը
ներսէն կամ դուրսէն և կամ Ս. Ա.
թուէն դուրս ելած և վիճակներու ա-
ռաջնորդ եղած է Եպիսկոպոսներէն ընտ-
րելու որոշումը Արծնական ժողովին յանձ-
նել, որ մեծագոյն մասին համութեամբ
երեք ընտրել որոշէ և ընդհանուր ժող-
վին ներկայացնէ:

2. Ս. Արծնապէսի Պատրիարքի
ընտրութեանը համար գումարուելիք ընդ-
հանուր ժողովին ներկայ պիտի գտնուին
բոլոր աղայային երեսփոխանները և անոնց
մէ դուրս մնացած ուրիշ պատուաւոր
ու երեւելի ազգայինք՝ որոց յուսացալ Քա-
ղաքական ժողովը պիտի շինէ:

3. Ս. Արծնապէսի Պատրիարքին
ընտրուելէն անմիջապէս ետքը Ս. Պօլ-
սոյ Արքայան Պատրիարքն իր հրաժարա-
կանը պիտի տայ: Սակայն Ս. Արծնա-
պէսի Պատրիարքին ընտրութեանը համար
ըլլալիք ընդհանուր ժողովին Սօրին Արք-
ապետութիւնը նախագահ չնստելու առա-
ջարկութիւն ըլլալով, Ս. սեմ. Քա-
պուլի էֆենտին ասոր որոշումը Բ. Գր-
ան թողուցեր է, և երկու կողմն ալ
հաճեր են:

4. Վարչային Սահմանադրութեան
գալով, որոշեր են որ ընդհանուր ժող-
ովը հաստատուած յանձնաժողովին մը
ձեռքը վերաբնութիւն և ետքը Բ. Գրան
հրամանին համեմատ կայսերական կառա-
վարութեան վաւերացմանը յանձնուի,
որպէս զի անհակառակելի և հաստատուն

օրէնքի ուժ ունենայ ազգին մէջ, և ամեն
մարդ պարտաւոր ըլլայ անոր արամա-
րութեանը հնազանդելու:

5. Եւս որոշումները Արծնական և
Քաղաքական ժողովոյ բոլոր անդամներուն
հաւանութեամբ ներկայանալէ ետեւ, զոր-
ծադրութեան պարտակաները նոյն ժողով-
ներուն ձեռք պիտի տնօրինուին: Եւս
համար որոշուեր էր որ երեկ երեքաւորի
Արծնական և Քաղաքական ժողովները
Պատրիարքարան գումարուելով, վեր-
ջիշեալ որոշման վրայ խորհրդակցին և
պէտք եղած տնօրէնութիւններն ընեն,
առանց Ս. Պատրիարքին ներկայութեան:

Երեկ, երեքաւորի, Արծնական և
Քաղաքական ժողովոյ անդամները Պատ-
րիարքարան հրաւիրուեցան. բայց ոմանք
անձնական տկարութեան և ոմանք ալ
խիստ կարեւոր գործունի պատճառաւ չե-
կրնայով երթալ, մեծագոյն մասը չե-
կրցեր գտնուիլ և այս պատճառաւ ժո-
ղով չէ եղեր: Ուստի և բնականաբար
ուրիշ առուր մը մնացած է յիշեալ ժո-
ղովներուն գումարումը:

Այլ ընկեր թէ Ս. Արծնապէսի Պատ-
րիարքական փոխանորդ Սահակ վարդա-
պետին Ուսիպէլ անուն սարսաւորը՝ որ
անցեալները արտօնօք հայաստան դրուած
էր, Ս. Սիւլթանին գացեր, և Արքայան Աս-
թուղիտէն կոնդակ մը առնելով՝ անց-
եալ շաբթու Ս. Պօլսն հասեր է:

Յիշեալ հայրապետական կոնդակին
պարունակութեամբ վրայ տարածայն հաւ-
բաւներ եղած են, որոնք ժողովներէն
մէջ արդէն տիրած յուզմունքն ու դժ-
գումութիւնը գծադրաբար կաւելցնեն:

Եւս մեզ՝ կոնդակին պարունակու-
թեանը վրայ պարտած հակառական գը-
րցններուն ակնմը կախել, և ծուռ օր-
խալ դատարարութիւններով փոժ տեղը
իրար անցնիլ կամ գրգռիլը խահակա-
նութեան դէմ է: Ս. Արքեպիսկոպէս
եղած կոնդակը ի հարկէ քիչ օրէն պիտի
հրատարակուի: Եւս ժամանակը ամեն
մարդ կրնայ՝ անոր իմաստը հասկնալով՝
ձիշտ դաճալար մը ունենալ վրան:

Թէ որ մեր իմացածը ստոյգ է նէ,
Արքայան հայրապետէն եկած կոնդակը՝
ներկայ յաւալի վեճին պատճառ կարծը-
ուած Ս. Արծնապէսի պատրիարքական
ընտրութեան ինդիլը լուծելէ և սիրոյ
ու միարձապեան յորդորանքներ ընելէ
զատ ուրիշ միտք մը կամ իմաստ մը չը-
պարունակեր եղեր:

Սիւննա թէ, աւելի վաղեւոր, աւելի
պատուաւոր և մանաւանդ աւելի խաղա-
ղասիրական կրթութիւն, թէ որ այս կոնդակը (ե-
թէ կարօտութիւն կար ասանկ կոնդակին)
ազգային ժողովոյ դիտարարութեան ու խոր-
հրդային բերելու տրուէր, քան թէ ազ-
գայնոց մեծ մասին համարումն ու վատա-
հալութիւնը կորսնցունող Սահակ վարդա-
պետին միջնորդութեամբ և անոր սպա-
սաւորին ձեռք: Եւս եւ շատերուն դժ-
գոհութեան զխաւոր և կրնանք ըսել
միակ իրաւացի պատճառը:

Երբային ներկայ յաւալի վեճը ծան-
րացնող պարագաներէն մէկն ալ ինչպէս
ամենուն յայտնի է՝ օգոստ. 2 թու մար-
ուած համադրութեամբ անուն Արծնական
ժողովին տուած քանի մը վիճիւններն են,
որոց դէմ մայրաքաղաքի եկեղեցական-
ներէն շատերը բողբոլէին գատ, յիշեալ
վիճիւններն ստորաբոլոր եկեղեցականներէն
ալ շատերը ստորաբոլորութիւնին յետս կո-
չելով բողբոլեցին:

Պ. Համբարձեան Տերոյնից պատ-
ուելին որ իր կրօնական օտարութի կար-
ծիքներուն համար Արծնական կրկին ժողով-
ներով հերքումներ ընդունելէ ետեւ տա-
կալին առանց ամենաւրէ կը յանդգնի ազ-
գային և կրօնական խնդիրներու վրայ բե-
լան բանալու, յիշեալ համադրութեամբ ըս-
ուած ժողովին բողբոլոյ տակ եղած վիճիւ-
ններն իր քմացը համաձայն գտնելով, աս-

կեց քան օր առաջ (սեպտ. 5 թուով)
յայտարարութիւն մը հաներ էր, որուն
մէջ գործը իր ուղած դոյներովը նկարե-
լով ստորաբոլորութիւնին յետս կոչող և
անոնց համակրտ եղող անկեղծ և իրա-
ւասեր եկեղեցականները կը կշտամբէր:

Յիշեալ արժանապատիւ եկեղեցա-
կաները չուղեւով Պ. Համբարձեանին
հրատարակած բացառանք անպատաս-
խանի թողել, անցեալ շաբթու յայտա-
րարութիւն մը հրատարակեցին, որուն
մէջ ձեռնարարութիւնն ու իրենց իրաւուն-
քը կը պաշտպանեն այնպիսի զօրաւոր ա-
պացոյցներով, որոց առջև աշխարհի բո-
լոր Համբարձեանները, Լոյսաներն ու
Խորապարները կը հարկադրին լուելու:

Յիշեալ յայտարարութիւնը կուղե-
ինք ամբողջ լրագրոյ մէջ զննել, բայց եր-
կարութեամբ համար չկրնայով, հետե-
ւալ հաստատածը միայն կը քաղենք մեջէն:

Յիշեալ համադրութեամբ ժողովը Սահակ
վարդապետը երրուոր կէտ է բերի ըսելով
իւր թէ մօղմայնիկ ուղեցին անոր ըրած եր-
գումը և մինչև անգամ ոչինչ համարեցին
զանկայ. մինչդեռ մենք Աստուածաւուն-
չին մէջ կը տեսնենք որ՝ ո՛ր եւ ինչ երրուոր
եւ երգմանաւորութիւնը սարսափելի մեղ-
քեր են. դորթինակ՝ Սեդեկիա թագաւորը
Նաբուքոդոնոսոր թագաւորին երրուոր ը-
նկուն և երրուորին վրայ չկենալուն հա-
մար՝ Աստուած զինքը չարաչար պատժեց
ու Նաբուքոդոնոսորին գերի տալով Խա-
լալոյցոյ թագաւորութիւնը բողբոլի ջրն-
ջեց. ինչպէս կ'ըսէ Եզեկիէլ մարգարէն
բերնովը. « Կենդանի եմ եւ առէ Աղոնայի »
» Տէր . . . որ անարդեալ զննողին իմ, եւ
» անց ընդ ուխտն իմ որ ընդ նմա, ի մէջ
» Բաբելոնի վախճանեացի Չի ա-
» նարեկաց զերգումն և անց զուխտին »
(Եզեկ. ԳԼ. ԺԵ. 16-18. Տես նաեւ Մատթ. ԳԼ.
13. 15): Այս երգմանաւորութեան մեղքը
որքան ծանր ըլլալը Ս. Յովնան Մանդա-
կունի հոգեկնց Հայրապետին իրեն « երգ-
ման ճաշին » մէջ երգմանաւորութիւնը
կապալաւորութիւնն ու մարդասպանութիւնն
աւելի ծանրիւր համարէ: (Տես ի Մատնագ-
րութիւն և Հատք Յովնանու Մանդակու-
նաց ԳԼ. ԻԿ. 1):

Նմանապէս այս երգմանաւորութեան
համար չէ՞ր որ մեր Բուրխեան թագաւո-
րութիւնը կործանեցաւ. որոնք Եզիպոսի
Սուլթանին երրուոր ընելով ուխտ դրին Հը-
սոմի Պապին հետ յարաբերութիւնին դադ-
րեցնելու համար: Բայց Պապը « Բրովի-
» տու ախմայ կամօք Պապը երկրպալ
» վասն որոյ ձեր վրայ չըղօրանար և մշնք
» Առաքելական տնօրինմամբ այդ ձեր երգ-
» մանաւորութիւնը կը քաւենք, թող
» առիկայ մեղքը համարուի ձեր » եւայն
ըսելով կը համոզէր. որով չբեցեց ազգին
պէս Հայոց թագաւորութեան կործանման
ալ պատճառ եղաւ այս երգմանաւորութիւ-
նը: (Տես Պատմ. Հայ. Հատ. 3. Երեւ 558):

Այսպէս այն թագաւորները որ երգ-
մանաւորութիւն ըրին, կարծեմք թէ անոնք
ալ սարկաղական հարկէ կամ կրեւք եւ
կամ ակամայ ըրին այն երգումները: Բայց
առաջինն ըրած երրուոր Աստուած չնե-
րեց, ինչպէս որ ապացուցինք, և եւտը-
նին ալ թէ եւ Պապը ներեց, բայց Աստ-
ուած ո՛չ:

Ասոցմէ զատ ամենէն տաւելի Ս. Աւե-
տարանին պիտի հետեւինք եւ անոր պիտի
հապաակինք նէ՝ « Ամենեւին մի՛ կերչուք »,
կը հրամայէ մեր Տէրը: Եւ եթէ նոյնպէս
Հին Կտակարանին պիտի տեսնենք, մեր վը-
հաններն են՝ « Եթէ կորնուցուս, հատուս-
» ցես Տեսան զերդմունս քոյ » կ'ըսէ: Ահա
Հին Կտակարանին պատուելի ալ: Ուրեմն
Սահակ վարդապետը երրուոր ըրիւր է նէ՝ (Ինչ
կերպով որ ըրած ըլլայ) պէտք է հատուցա-
նել Տիրոջ իրեն երրուոր. « այսինքն » եպիս-
պոս եւ Պատրիարք չ'ըլլալու համար եր-
գումը ըրաւ նէ՝ պէտք է որ ամենեւին չըլ-
լայ Երկրպալոյ կամ Պատրիարք. որ իր ը-
րած երգումը հատուցանէ իր Տիրոջը: Իսկ
թէ որ Կանոնադրեան նայելու որ ըլլանք
նէ՝ անկեղծ ո՛չ թէ բարձրատիման կար-
գի ելլելու հրաման կուտայ, այլ եւ՝ « Եւ
» պիսկոպոս, կամ Գահանայ, կամ Սարկա-
» տագ, եթէ իրոյման ըմբռնեցի՝ լուծցի
» միանգամայն » կ'ըսէ. (Բ. Առաւ. ԻԳ): Ա-
սոր նման անդ ուրիշ տեղ կ'ըսէ՝ « Բա-
» հանայ որ երդնուցու, ամենեւին մի՛ լիցի
» նմա ի Գահանայութեան կայ. զի զըման

Աստուծոյ արհամարհանք» (Հիման թարգմանութիւն) : Ասոր նման ուրիշ տեղեր ալ գրուած կայ : մանաւանդ Սրբոյն Աթոռապետ Հայրապետեան կանոններուն մէջ : Եւ այս եւ այլն :

Արդ, եթէ ճշմարտութիւնը կողմէն չէ՝ վարդապետը ճիշդեցող՝ դատաստան մը չորս բանով կը թիւրի կ'ընեն . այսինքն՝ տգիտութեամբ, երկիւղով, անհաւատութեամբ եւ կաշառքով : Եւ ի՞նչ կ'ընենք, այս ժողովոյն դատին մէջ այս չորսին մէկը չիկա՞ր արդեօք . չեմք ըսեր թէ երկուքը կամ երեքը եւ կամ մինչեւ չորսը չիկար . . . Բերան կ'ընամք որ այս ժողովին մէջ թէ որ ամեն չորսն ալ չիկար, ի հարկէ երեքը կար : եւ եթէ երեքը չիկար, անշուշտ երկուքը կար : եւ եթէ երկուքը չիկար, անշուշտ մէկը կար : Այս ուրեմն այդ ժողովին դատաստանը ծուռ չէր չափի կրնամք ըսել : Եւ ո՞չ ալ եղած վճիռներուն ամենքն ալ ուղիղ եւ արդար էին : Եթէ այսպէս է՝ ապա ուրեմն չէ՛ր Հոգեւոր Սրբոյն : Եւ եթէ չէր Հոգեւոր Սրբոյն՝ ապա ուրեմն հոգեւոր մարդկային էր : Եւ եթէ մարդկային հոգեւոր էր՝ ուրեմն « Եղբայր ո՞չ » « փրկէ եւ ո՞չ փրկէ մարդ » ըստ մարդարէին : Ըսել է որ միայն իրենց կամքն է Սահակ վարդապետին Պատրիարք ըլլալը եւ ո՞չ Աստուծոյ հրամանն է : Վասն զի տեսանք որ Աստուծոյ անանկ բան մը չ'հրամայեր : Վերջապէս կ'ըսեմք որ ինչպէս որ դատին մեղսականն էր, նոյնպէս եւ տըրուած վճիռն ալ էր : ապա ուրեմն այդ ժողովը արդիւնաւոր եւ մեր ըստորագրութիւնները յետոյ կոչելը իրաւացի եւ օրինաւոր էր :

ԻՍԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այսօր Երեւանի թղթատանց նոր վերանորոգեց Երեւան Եփեսոսի քանի մը օգտակար անօրէնութիւններ ընելու կըզբարդի որոնք կը յուսանք թէ կը յաջողին :

Բուժելի թղթատար փոխանակ շարժութիւն մէկ անգամ երկու, երկու անգամ պիտի իւլէ : Այսպէս Մատուռի թղթատարը :

— Մայրաքաղաքի Քուռի տ'Օռի ան լրագիրը կը ծանուցանէ թէ չորս կամ հինգ յոյն եկեղեցականներ ալ դատարանէն յանձնուած իրենց յայտներն են : Եւ ուրեմն Երեւանի Եփեսոսի քանի մը օգտակար անօրէնութիւններ ընելու կըզբարդի որոնք կը յուսանք թէ կը յաջողին :

— Երբեք Տաճիկ ժողովուրդներէն զինուոր գրելու տնօրէնութիւնը որ զանազան պատճառներով ետ մնացած էր, վերանորոգեց Գեորգի Գեորգիանի ջանքով : Եւ տարուէ տարի յիշեալ գաւառէն եօթն հազար մարդ անուանուեալ որոշում ըլլալով, արդէն այս տարուան համար նոյնպէս մարդիկ զինուորութեան անուանեցան :

— Բնակիչները Պատեհի մէջ Բուռսի թաղաւորին վրայ տարձնակ պարտաւոր Օսեանցի Պէքեր անուն երիտասարդը դատաստանին մէջ յայտարարութիւն ըրեր է թէ պարպած արքանական մէջ գնալու չկար եւ միայն թաղաւորը վախճուելու համար պարտուէր : Եւ յայտարարութեան վրայ հաստատ մնալով յանգաւորը, եւ հակառակ չիղկարով տարազուցուել, դատաւորները զանի քան տարի բանտարկութեան դատապարտուի :

Ալեքէր խնդալով ընդունել է այս վճիռը :

— Ինկիւրիէն գրուած նամակ մը յուր կուտայ թէ Պաղարհաւոյ կայսեր կողմէն փոքր Եսիւ մէջ հնութիւններ

միտաւելու գրուած Մ. Բեռն անուն հնագետ Պաղարհաւի հին Երկիրի մաս (Գեորգի Գեորգիանի կողմէն արձանագրուած) մէկ մասը գտնուէ, որ մեծ հետաքրքրութեամբ կը փնտռուէր, եւ միայն վերջէ մասը գտնուած էր մինչեւ հիմա : Եւս նոր գտնուած արձանագրութիւնները Տաճիկ տան մը ետեւ պատի մը տակէ ելեր են ութ մեծ սիւներու վրայ յանդարտ գրով փորագրուած : Եւս արձանագրութիւնները խիստ կարեւոր եւ մինչեւ հիմա անձանօրէ տեղեկութիւններ կը պարունակեն Օգոստոս կայսեր կեանքին ու վարչութեան վրայ :

Մ. Բեռն կը ջանայ եղեր հիմա քով Տաճիկ տունը գնելու, որուն մէջ կը կարծուի թէ երկու ուրիշ սիւներ կան որոնք նոյն կողմէն միջին մասը կը պարունակեն եղեր :

— Իգլիկէն սեպտ. 16/28 թուով մայրաքաղաքի Քուռի տ'Օռի լրագրին գրուած նամակ մը հետեւեալ անցքը կը պատմէ :

« Բնակիչ երկուշաբթի օրը քաղաքիս կողմաւորին պարտու անցք մը անցաւ որ կրնար արիւնահեղ վախճան մը ունենալ :

« Զերեզ մը իր աղջկի զաւակը իր հայրենակիցներուն մէկուն փառաւոր էր իրեն աղակին, ետքը ապա չէր ուզեր : Եւս փայ մեջնին վեճ ծագելով Սօքրայէն Իգլիկ եկեր էին դատենքին կրտսերէն աղաւ :

« Ետեք Պուստիկին ներկայանալ ուղիւով, առաջարկուեցաւ իրենց որ գէնք երկին դուրը պահպաններուն յանձնեն, ու առանց գէնքի ներկայանան Պուստիկին : Զերեզներուն մէկը չհաճեցաւ, ու դաշոյն քաշելով բռնի ներս մտնել ուզեց : Եւս ժամանակը պահապանները վրան ինկան, դաշոյն ձեռքէն առին ու կապեցին :

« Բնակիչներն այս բանը իմանալով տեսութեան ռադիկան Համիտ պէյին գաղին ու խնայողին որ աղջիկը փառաւոր ուղ ու ետքը չուող խոստմանակները դատել իրենց պիտի կարեն : Եւ արդարեւ յիշեալ անձին վրայ վազելով՝ Պար չուան մը անցուցին ու Պուստիկին պարտէն դուրս հանել ուզեցին որ կարեն :

« Երբեք գնեցին Զերեզները նորէն ըստ պատուի սկսան : Եւս պարագայիս մէջ տեսութեան ոտիկանը գովելն խոհեմութիւն ու հաստատմանութիւն մը ցոյց առաւ : Խուսմը մը կանոնաւոր զօրք կանգնեցան Պուստիկին պարտու, եւ ութուն զօրական հաշարապետ Բեռն Եփեսոսի հրամանատարութեամբ պարտին բակը գաղին կանգնեցան :

« Զերեզները կատարած դաշոյնին քաշելին ու կառավարութեան մարդոց վրայ յարձակելու ուղիւն : Բայց զօրականները զանոնք պաշարեցին ու ստիկներու շրջանակի մը մէջ առին : Պուստիկ Օսման փաշան որ խիստ խոհալան կերպով վարուեցաւ այս դրոշմին մէջ, հրաման քաշ զօրքերուն որ Զերեզներուն գէնքին առնեն՝ առանց անոնց անձին մնալ մը տալու : Զերեզները կատարած տեսիլներուն շրջանակը պատուելու փորձ փորձեցին, որ հետզհետեւ զերեք կը սեղմէր : Համիտ պէյին արձագանք զինուորները կրակ կարած էին Զերեզներուն այս ընդդիմութեանը դէմ, բայց Համիտ պէյ զանոնք զուգեց : Բեռն պէյին ալ հրաման քաշ իր զօրականներուն որ շրջանակի աւելն սեղմեն : Երբոր դրոշմ փառաւոր կերպարանք մը առաւ, Օսման փաշան անմիջապէս հրաման քաշ Զերեզներուն որ անձնատուր ըլլան, ապա թէ ոչ՝ խոստութիւն բանեցընելու տրուեցաւ ըրաւ : Եւս ապա յայտարարութեան վրայ Զերեզները գէնքերն ինք վար զրին ու անձնատուր եղան : Եւ միջապէս Համիտ պէյը զանոնք շփեցալի գարնելու առաւ ու Նիզայի խանին

բանաւր զրկեց :

« Հիմա կը վախճուի, որ Սրբայի բոլոր Զերեզներն իրենց պատարաններուն այս բանաւորութեան լուրն առնելուն պէս կը գնան որին ու Իգլիկ կողմէն սպառնական ցոյցեր ընելու : Բայց կը յոսանք որ կուտակալ Օսման փաշան որ քիչ օրէն քաղաքէն սլտի մեկնի, եւ այս դրոշմին մէջ այնպիսի խոհեմութիւն ու հաստատմանութիւն ցոյց առաւ, պէտք եղած խաղաղութեան միջոցներն արդէն ձեռք առած է : »

— Երկուշաբթի առտու մայրաքաղաքիս Զուսմանի խանին մէջ երկու ոսկերչի սենեակ կողոպտուած գտնուեցան :

Եւս սենեակներուն առաջինն է մեծապատիւ Քանդակաւ Զահանէս աղա, ինք, որուն մէջ երկաթի մետուէ մը կտրուելով բացուեց ու մէջը գտնուած երկու հարկէր հարար գուրուշէն աւելի արժողութեամբ ոսկերչէն ու զոհարեցէն զարդեր փրցուեցին :

Իսկ միւս սենեակը Սատեքարի սենեակ մըն է, որուն մէջէն 50-60 զուլուշ գոհարներն փրցուած է :

Եւս երկու սենեակներուն ալ դուռները դոյ, միայն յարկին վրայի պատուհանները բռնարտուած էին, որով տաւաղիս չմար թէ դողերը յարկին վրայի պատուհաններէն մտնէր ելեր են :

— Բնակիչ հինգշաբթի օրը ցորեկը Պէքերթալի Վրոյն Եփեսոս թաղը հրեշտակաւ պատահելով քանի մը տուն այրեցաւ :

— Երկուշաբթի առտու ժամը 11ին միջոցները Պուստիկ շարին Զերեզներէն բուն ետեւ հրեշտակաւ պատահելով տուն մը այրեցաւ :

Գարնակ նոյն առաւօտուն ժամը 4ին միջոցները Պարտ փաշա հրեշտակաւ տեսելով երկու խանութ այրեցաւ :

— Բնակիչ հինգշաբթի առտու մայրաքաղաքիս Քանդակաւ Մեյմանը ըստուած թաղը աղբուսի (չեօփիւր) մը մէջէ 21 տարեկան Տաճիկ երիտասարդի մը մարմինը գտնուեցաւ :

Եւս երկուշաբթի օրը թշնամութեան յաւաք եկած կերակրի օրով հետեւ սպանելոյն վրայէն բան մը գողցուած չէր :

— Պարիկի Հիւսիսային երկաթուղիին վրայ երկու հակառակորդ շրջանակներ շարքի իրարու զարնուելով՝ հինգ փող մեռեր եւ շատեր ալ վիրաւորուեցին :

— Բնակիչ երեքշաբթի գիշերուան սաստիկ անձրեւին ժամանակը, տեսնութեան Պուստիկան արտաքին տան եւ հինգ յանգաւոր բանտին պարտ ծակելով փախեր են :

Հետեւեալ օրերը փախողներուն ամենքն ալ բռնուեցին ու նորէն տեսնութեան դուռը տարուեցին :

— Բնակիչ շաբթու Եփեսոս գուլիի թաղը 16-17 տարեկան հրեայ թիւթիկ նաղարծ (թէնէթէն) մը տուն մը յարկին երեքը խորովակ գամելու ժամանակ՝ ոտքը սահելով փողոցը ինկաւ, բայց բարեբաղդաբար մնաց մը չեղաւ իրեն : Միայն ձախ ձեռքին փողք մասը քիչ մը ձիւեցաւ :

— Գաղղից ստորին Եւստանի գաւառին Միւլի գեղին մէջ Սոթիա եւ անուն դատարարականի օրիորդ մը պարտաւոր ժողովուրդները շեղմանս դուրս թեան բերելու բաղձնաբով հրաշագործութիւններ ընելու ելեր, երկինքէն գիւրեր բերել կուտար, որոց մէջ հրեշտակներ եւ երեքն ալ Եստուած աղբարարութիւններ կրնէին ժողովուրդէն :

Տեղական իշխանութիւն իմանալով այս բանը, յիշեալ դատարարականին դատաստանի մասինք տուաւ լուրեր տարածելու եւ կաթողիկոսին թշնամութեանը անհաւատութեամբ : Մենք քաղաքի տեսնութեան ատենը յիշեալ հրաշագործ օրիորդը տան եւ հինգ օր բանտարկութեան դատապարտեց միայն առաջին

յանցանքին պայմանն սուտ լուրեր տարածելուն համար : Իսկ երկրորդ անգամ տեսնութեան արձակեց՝ պատճառելով թէ օրիորդին միջոց կրծքի թշնամութեան չէր, այլ չափազանց ջերմեանով թեան մը արդիւնը կերակրէր ըրածը :

Եւս վճիռը Բաթիկ քաղաքին մեծ տեսանք երկրով, տեսանք երկրորդ կէտին վերաբերեալ վճիռը կողոպտեց, եւ ընդհանուրին վճիռ տուաւ թէ հրաշք կեղծելը՝ ինչ նպատակաւ ալ որ ըլլայ՝ կրծքի եւ բանականութեան թշնամութեան չէր, հետեւաբար յանցանք է : Պատիկ եւ Սոթիա եւ օրիորդին կեղծած հրաշքն ալ կաթողիկոսին կրծքին թշնամութեան էր, ըստ որում ծաղու նիւթ կրնէր զանի : Հետեւաբար առաջին դատաստանին վճիռը պատիժը հաստատեց : Իսկ երկրորդ կէտին համար օրիորդին մայր վեճակը նկատելով, առաջինին համար տրուած պատիժը բուական դատեց :

— Իերմանական լրագիր մը մեքենական ծարարութեան հետեւեալ հիմա թէ մեծագործութիւնը կը պատմէ, զոր Երեւանի Եփեսոսի քանի մը գրած է իրեն :

Երեւանի Միացեալ — Եւս հանգաւոր արեւմտեան կողմը Միւլիկան ընկ երեքը Երեւան անուն քաղաք մը կայ, որ առկէց երսուն տարի առաջ ընկ ինկան (խան) մը ներ, ու հիմա Տուպիկի չափ մեծ եւ հոյակապ քաղաք մը եղած է 100 հազարէն աւելի բնակչոք : Եւս քաղաքը ինչպէս որ կը տեսնուի՝ այնպիսի շուտով շինուած է, որ գիւղիկ կողմէն ունեցած պատուութիւնը սկիզբէն չէ մասնուէր : Ինչպէս վերը քանիք քաղաք Միւլիկան ընկ երեքը շինուած է, հարկ դաշտի մը վրայ՝ որ ընէն բարձր չէ, եւ ընկ ջուրն ալ վաղելու տեղ չունի : Եւսկէց առաջ գաղիք վեհանքին յառաջ չէին մասնուէր, եւ հիմա քաղաքն այսպիսի մեծաւոր ետեւ անդամներն կը համարուէին :

Եւս օրերս Պարուն անուամբ ծարար մարդ մը առաջարկեց որ քաղաքը դեռ նեն բարձրացնէ : Բնութեանցաւ առաջարկութիւնը, եւ անմիջապէս գործի ձեռք զարնուեցաւ : 320 ոտք երկայնութեամբ, 90-140 ոտք լայնութեամբ եւ 70 ոտք միջին բարձրութեամբ թաղ մը որուն մէջ տուններէ դատ 30 խանութ Գանքա մը եւ ուրիշ անձամբ շէնքեր կային, գետնէն չորս ու կէս ոտանակ վեր հանուեցաւ հինգ աւուր մէջ :

Պարուն պայմանագրութիւն ըրաւ որ գործողութիւնը կատարուած ժամանակը տուններուն ու խանութներուն մէջ ամեն մարդ իր գրադուէրը շարունակէ :

Եւս յիշեալ թաղին շէնքերուն հիմանքը բոլորի հոգեւոր վերցնել տուաւ : Ետքը շէնքերուն տակը քիչ քիչ եւ հետզհետեւ պարպելով պատուական փողով լցուեցաւ : Եւս շէնքերը գրաւ մէկ մէկու մօտիկ եւ երբոր ամբողջ թաղը այսպէս պատուական գերաններու վրայ առաւ, որոց թիւը 6000ի կը հասնէր, սխառ բոլոր պատուականները մէկանց դարձան : Զան պատուական դարձան եւս համար անիւ մը դրաւ որ մէկ մարդ մը ինչպէս դարձան : Եւս շին անգամ սուրբուն, պատուականները մէկ անգամ՝ քաղաքը շին : Երկրորդին դարձեալ . եւ այսպէս ալ մեն մէկ անգամ պատուականները դառնալուն շէնքերն ալ երեք մասնաւոր ու կէս կը բարձրանային առանց ցնցման, մինչեւ որ առաջարկեալ բարձրութեան հասան :

Եւս գործողութեան ժամանակ, խանութներուն մէջ ամեն մարդ առաւտուր կը շարունակէր : Ետեք մէջ մեծ վիճաբանուն մ'ալ կար, որուն մէջ գործաւորներն իրենց աշխատութիւնը կը շարունակէին : Եւս պարիկ մը կտրեցաւ, ոչ պատ մը ձաթեցաւ, եւ ոչ տուններուն ու խանութներուն մէջ ի կահերէն կամ կարասիներէն մէկը տեղէն խախտեցաւ :

Գործողութիւնը լինեալէն ետեւ, այլ :

